

ABC

NOWINY CODZIENNE

Nr. 113 A

Rok XIV

WARSZAWA

WTOREK

18 kwietnia

1939 R.

Cena 10 Gr.

W

„PAMIĘTAM, JAKO W MALBORKU NIERAZ NARZEKAŁO, ŻE W BITWIE Z WAMI KAŻDĄ PIĘDZ ZIEMI TRZEBĄ RZEKĄ KRWI OKUPIĆ”.

Sienkiewicz, „Krzyżacy”.

JUŻ CZAS na zakupy wiosenne.
Ułatwią je bony Tow. Handl.

„KUPIEC POLSKI”

Zielna 50
tel. 310-11

28 kwietnia w Reichstagu

Hitler odpowie na telegram Roosevelta

Włosi zachowują milczenie

BERLIN, 17. 4. W Berlinie wydano oficjalny komunikat w sprawie odpowiedzi na telegram prezydenta Roosevelta. Komunikat brzmi:

„Amerykański prezydent Roosevelt skierował do kanclerza w telegramie prośbę, by kanclerz zajął stanowisko co do pewnych zagadnień. Kanclerz uważa sprawę tę za tak ważną, że postanowił ogłosić odpowiedź amerykańskiemu prezydentowi w imieniu narodu niemieckiego przed parlamentem Rzeszy. Kanclerz zwołał przeto Reichstag na dzień 28-go kwietnia, celem przyjęcia tej deklaracji do wiadomości”.

CHEĆ ODWLEKANIA

Opinia publiczna przyjęła decyzję rządu niemieckiego jako chęć odwlekania ostatecznego rozstrzygnięcia. Przede wszystkim bowiem Hitler chce porozumieć się z Mussolinim, aby ostatecznie uzgodnić stanowisko. Z

drugiej strony obecnie kanclerz Rzeszy zamierza przeprowadzić podróż inspekcyjną, z której powróciłby dopiero we środę do Berlina i musiałby wziąć udział w uroczystościach zorganizowanych z okazji 50-letniej rocznicy urodzin. Są to formalne powody ułatwiające odłożenie decyzji. W istocie powodem zwleknięcia Hitlera jest chęć dokładnego zapoznania się z możliwościami gospodarczymi Rzeszy i ewentualnego wysadowania warunków przyszłej współpracy handlowej, którą zaproponował prez. Roosevelt.

WŁOSI MILCZA

RZYM, 17. 4. Do tej pory oficjalnych oświadczeń włoskich o orędziu prez. Roosevelta prasa nie ogłaszała. Krąży jednak pogłoski, że podczas jednogodzinnej rozmowy Mussoliniego z Goeringiem, uzgodniono odpowiedź włoską, - niemiecką na telegram prem. Roo-

sevelta. Według jednak innych wiadomości uzgodnienie zdań obu kontrahentów osi nie zostało jeszcze dokonane. Przemawiałoby za tym to, że poprzednią pogłoskę łączono z wiadomościami o udzieleniu odpowiedzi w ciągu 3 dni co okazało się nieprawdziwe. Wobec ostatniego komunikatu niemieckiego wiadomo bowiem, że odpowiedź będzie udzielona dopiero po 28 kwietnia.

FRANCUZI NA GIBALTARZE

GIBALTAR, 17. 4. Pomimo ogólnego odprężenia prace fortyfikacyjne trwają w szybkim tempie. Równocześnie zacieśnia się współpraca wojskowa angielsko-francuska w strefie Gibraltaru. Francuski admirał Vallee żłóży wizytę gubernatorowi Gibraltaru, który rewizytował go na pokładzie okrętu „Lorraine”. Na redzie Gibraltaru zatrzymał się okręt „B... tagne” i 3 torpedowce francuskie, przy tym oczekują tutaj przybycia dalszych okrętów francuskich.

Wojska hiszpańskie, stacjonowane w pobliżu Gibraltaru, które udały się na wielką rewję wojkową do Sewilli, powracają obecnie do swych garnizonów.

Z Tangeru donoszą, o skoncentrowaniu nad granicą strefy międzynarodowej w Maroku wojsk hiszpańskich w sile 12.000 żołnierzy. Niepokój wzbudzony tą wiadomością osłabia obecnie komunikat, iż są to oddziały marokańskie powracające do ojczyzny.

LONDYN, 17. 4. Londyn nie zapomina o wprowadzeniu przygotowań obrony przeciwlotniczej. Obrady parlamentu będą poświę-

cane temu zagadnieniu. Zostaną prawdopodobnie ogłoszone nazwiska 14 komisarzy okręgowych, którzy będą najwyższą instancją dla spraw obrony cywilnej.

Nominacje dwóch kardynałów Polaków

Obsadzenie metropolii warszawskiej, Biskupstwa w Grodnie i Stanisławowie

MIASTO WATYKANSKIE, 17. 4. Do Rzymu przybył „ad limina apostolorum” książę metropolita krakowski ks. dr. Adam Stefan Sapieha, który będzie w najbliższym czasie przyjęty przez Ojca Świętego Piusa XII.

W kołach watykańskich krąży pogłoski, że ks. metropolita Sapieha otrzyma na najbliższym konsystorzu kapelusze kardynalski. Należy podkreślić, że ks. arcybiskup Sapieha był swego czasu ochmistrem dworu Papieża Piusa X, który konsekrował go w grudniu 1911 roku na biskupa krakowskiego.

Konsystorz ma się odbyć, według tych pogłosek, w końcu kwietnia lub w maju b. r. Papież

dokona nominacji kilku nowych kardynałów oraz szeregu arcybiskupów i biskupów. Wśród Włochów za najpoważniejszych kandydatów do purpury kardynalskiej uchodzą: Mgr. Borgongini Duca od roku 1929 nuncjusz przy Kwirynale, a poprzednio zastępca sekretarza stanu oraz Mgr. Santoro, sekretarz św. Kolegium, który podczas osierocenia Stolicy Apostolskiej kierował sprawami sekretariatu stanu.

Wśród biskupów cudzoziemców kapelusze kardynalskie mają otrzymać: arcybiskup metropolita kowieński ks. Skwircekas, biskup Berlina hr. Preysing i jeden z biskupów francuskich.

Według wszelkiego prawdopo-

dobieństwa na najbliższym konsystorzu zostanie obsadzona metropolia warszawska oraz będzie mianowany nowy arcybiskup metropolita New Yorku. Jest rzeczą możliwą, że następny kardynał: Kakowski i Hayesa zostaną jednocześnie podniesieni do godności kardynalskiej.

Gdyby pogłoski te sprawdziły się, Polska miałaby 3-ch przedstawicieli w Kolegium Kardynalskim.

Po śmierci kardynała Sbarretti'ego św. Kolegium liczy obecnie 60 członków: 33-ch Włochów i 27 innych narodowości.

W kołach dobrze poinformowanych twierdzą, że w najbliższym czasie Ojciec Święty poweźmie decyzję co do obsadzenia osieroczonej po śmierci ks. kardynała Kakowskiego, metropolii warszawskiej. Wśród kandydatów na pierwszym miejscu wymienieni są: biskup katowicki — ks. dr. Stanisław Adamski, biskup łódzki ks. Włodzimierz Jasieński, biskup połowy Wojsk Polskich, ks. dr. Józef Gawlina, administrator diecezji sandomierskiej ks. dr. Lorek, oraz biskup podlaski ks. dr. Henryk Przeździecki, który bawi obecnie w Rzymie i był przyjeżdżający na audiencję prywatną przez Ojca Świętego.

Za kandydatów uchodzą również: wikariusz kapitulny diecezji warszawskiej arcybiskup ks. dr. Stanisław Gall, ojciec Anzelm — karmelita bosy, który był kandydatem Papieża Piusa XI i ks. prałat Stanisław Janasik — audytor św. Roty Rzymskiej.

Poza tym zdecydowane zostało utworzenie dwóch nowych biskupstw: w Grodnie i Stanisławowie. Pierwszym biskupem grodzieńskim ma zostać, według pogłosek, ks. dr. Walerian Myszczewski, radca kanoniczny ambasady polskiej przy Watykanie, a biskupem stanisławowskim ks. dr. Eustachy Baziak, sufragani lwowski.

Od wydawnictwa

Wobec antypolskiego stanowiska firmy „Persil” wstrzymaliśmy ogłaszanie tej firmy. Ogłoszenie, w numerze niedzielnym, ukazało się omyłkowo pod nieobecność kierownika działu ogłoszeń.

27 osób zabitych w zderzeniu pociągów

KALKUTA, 17. 4. Na stacji Madia, w odległości 66 mil od Kalkuty, zderzyły się dwa pociągi. 27 osób utraciło życie. Kilkadziesiąt odniosło rany. Wśród ofiar katastrofy nie ma Europejczyków.

J. W.

W drodze do stolic Europy

Rozmowa ministrów Beck — Gafencu

KATOWICE, 17. 4. (PAT). Minister Spraw Zagranicznych Rumunii p. Gafencu udaje się do różnych stolic zachodniej Europy przejeżdżać przez terytorium Polski. Wobec te-

go p. minister spraw zagr. Józef Beck udał się na jego spotkanie do Krakowa, co dało sposobność do godzinnej przyjacielskiej rozmowy.

Odrębne państwa chorwackiego żąda przywódcy Chorwatów Maczek

ZAGRZEB, 17. 4. W związku z rokowaniami, które toczą się pomiędzy premierem jugosłowiańskim Cvetkovićem a przywódcą nacjonalistów chorwackich dr. Maczkiem, w poinformowanych kołach chorwackich twierdzą, że dr. Maczek wysunął bardzo daleko idące żądania. Przyjęcie tych postulatów spowoduje całkowitą zmianę struktury wewnętrznej Jugosławii.

Dr. Maczek, który domaga się utworzenia odrębnego państwa chorwackiego, w skład którego weszłyby: Chorwacja, Słowenia, Dalmacja oraz część Bośni i Hercegowiny. Kraj ten posiadałby oddzielny parlament i byłby rządzony przez namiestnika królewskiego. Jedynie sprawy polityki zagranicznej, wojska i cel byłyby wspólne dla całego państwa. Niewiadomo jakie stanowisko zajmie wobec tych propozycji ks. regent jugosłowiański Paweł, który był dotychczas zdania, że zmiana obowiązującej obecnie centralistycznej konstytucji Jugosławii — może nastąpić dopiero po dojściu do pełnoletności króla Piotra II. Młody król osiągnie prawną pełnoletność (18 lat), w dniu 11 września 1941 roku.

Książę regent Paweł ma przy-

jąć dziś d-ta Maczka. Od rozmowy tej zależą niewątpliwie dalsze losy Jugosławii, która znajduje się na przelomie.

Dziś jeszcze decyzję się waży i choć opinia usiłuje uprzedzić rozstrzygnięcia kierowników życia politycznego — formalnie ostateczny wynik akcji prezydenta Roosevelta będziemy znali po odpowiedzi Niemiec i Włoch. Należy jednak — w interesie przewidywania możliwości politycznych — ocenić bezpośredni skutek telegramu prezydenta U. S. A. i ewentualne dalsze następstwa.

A więc przede wszystkim wystąpienie prezydenta Roosevelta ma zasadniczy wpływ na nastroje w Ameryce. W U. S. A. jest ono argumentem przeciwko zwolennikom izolacji Stanów na wypadek wojny, argumentem stwardniającym wyczerpanie wszystkich możliwych środków izolacji. W Ameryce Południowej, gdzie poprzecz sympatie do Hiszpanii istnieje powiązanie szeregu państw z osi, krok

prezydenta Stanów poważnie ochłodzi sympatie do Włoch i Niemiec. Może to stworzyć podstawy do jednolitego wystąpienia Ameryki wobec spraw europejskich i ułatwić politykę Roosevelta wewnątrz Stanów.

W Europie ostatnie posunięcie Ameryki, jest podtrzymaniem psychicznym dla państw „demokratycznych”, jest to bowiem wyraźne zaangażowanie się U. S. A. po ich stronie, a prócz tego — w razie negatywnego stanowiska państw osi, stanowiłoby wygodny moment propagandowy.

Spodziewano się, że krok Roosevelta będzie miał jeszcze jako następstwo rozluźnienie osi Rzym — Berlin, oczekiwano bowiem rozbieżności zdań Mussoliniego i Hitlera. Istotnie Włochy zachowały się początkowo inaczej niż Niemcy, nie angażując się od razu przeciw orędziu — a na wet były pewne oznaki przyjęcia deklaracji Roosevelta, chociaż z zastrzeżeniami. Na cisk Berlina na uzgodnienie stanowisk będzie niewątpliwie bardzo energiczny i nie-

wątpliwie bawiący w Rzymie, Goering rozpoczął już w tym kierunku akcję. Sądzimy, że Włochy nie ostaną się przed tym naciskiem, ale wręcz przeciwnie, że znowu Włochy robią ofiarę ze swych interesów na rzecz osi nie da się zatrzeć — i ten ślad na osi Rzym — Berlin pozostanie.

Jeśli chodzi o rozwiązanie sytuacji — to dziś zależy ona przede wszystkim od wyboru Hitlera — czy będzie wolał zaryzykować losy państwa niemieckiego, przez narażenie go na wojnę, czy autorytet partii narodowo-socjalistycznej przez ustąpienie z dotychczasowej drogi.

Orędzie Roosevelta stwarza bowiem podstawy wyjścia z gospodarczych trudności Niemiec, proponując współpracę gospodarczą. Wejście na tę drogę znacząco jednak dla Hitlera wycofanie się z linii polityki gospodarczej tak twarde stawianej jako zdobycz narodowego socjalizmu i złagodzenia stosunku do demokracji — a w stosunkach silnego napięcia, jakie wytwarzają rządy totalne, każde odstępstwo od linii

może grozić utratą równowagi. Hitler więc ma trudny wybór — państwo czy partia?

Prawdopodobnie, że będzie szukał rozwiązania pośredniego, odroczenia rozstrzygnięcia, możliwie nierzeczywistych zmian. Tu jednak trafiamy na specjalne powikłania. Gdyby orędzie prezydenta Roosevelta było bezpośrednim zwrotem do narodu do narodu — należy przypuszczać, że Hitler łatwiej zdecydowałby się na ustępstwa. Zagadnienie komplikuje sprawa żydowska. Żydzi bowiem usiłują wygrać jaknajwygodniej dla siebie całą sytuację, zmusić do korzystnych dla siebie ustępstw. Tego Hitler boi się, jak ognia i aby się przed tymi ustępstwami uchronić gotów jest na wojnę.

A więc w interesie narodów aryjskich jest, aby nikt poza prawdziwymi potrzebami narodów żadną mafią międzynarodową nie wygrywała sytuacji — wówczas naprawdę będzie można mówić o odprężeniu, narody uzgodnią swe sprawy — bez żydowskiej interwencji.

Pogoda zmienna

Przewidywany przebieg pogody w dn. 18 bm.: Pogoda o zachmurzeniu zmiennym z przelotnymi deszczami, zwłaszcza w dzielnicach północnych. Temperatura średnio od 8 st. do 15 st., umiarkowane wiatry zachodnie.